

Lễ tết Nguyên đán

Tổng quốc hưng

I/ Khái quát:

- Thời gian: Từ đêm 30 đến mùng 3 tháng Giêng.
- Địa điểm: Toàn thị xã.
- Đặc điểm: Đây là tập tục cổ truyền vốn có từ lâu đời của Việt Nam.

Trong những ngày này, mọi người thăm hỏi, chúc tụng lẫn nhau và tham gia nhiều trò chơi dân gia truyền thống.

Tết là một tập tục truyền thống vốn có từ lâu đời. Ba ngày Tết được là những ngày thiêng liêng nhất của một năm. Vì vậy, dù lớn dù nhỏ, dù có dù không hàng năm chiếu lệ mọi người đều tổ chức ăn tết và mở hội vui chơi, như dân gian đã truyền tụng “*Có cũng ba ngày tết, hết cũng ba ngày mùa*”.

Hàng năm, sau lễ tết Ông Táo (23 tháng chạp) không khí chuẩn bị tết lại bắt đầu nhộn nhịp. Chợ Hội An đầy ắp các loại hàng hóa phục vụ cho ngày tết như các loại bánh tết, bánh tổ, các loại hoa quả hay củ hành củ kiệu... được mang từ khắp nơi trong thị xã tập trung về bán tại đây. ở vùng thôn quê thì nhà nhà làm bánh, nấu bánh, trang hoàng nhà cửa, không khí rộn ràng như mở hội.

Ngày xưa, vào ngày 25 tháng chạp, người dân còn có tục dựng nêu để trừ tà, cầu mong năm mới bình an, gặp nhiều điều may, tránh được bệnh tật hung tai. Nêu được làm bằng cây tre cao, trên có treo khánh đất, phướn và một giỏ nan. Trong giỏ có các loại trầu cau, vàng mã, gạo muối... Dưới gốc nêu thường rắc vôi bột hay vẽ hình cung tên để trừ tà yểm quái.

Đêm 30 tháng chạp gọi là đêm Trừ tịch. Vào đêm này, mọi nhà thường tổ chức cúng lễ để chuẩn bị đón Giao thừa. Sau khi cúng tế tổ tiên, tất cả các thành viên trong gia đình cùng tụ họp vừa thưởng thức những ăn, vừa bàn bạc những điều được mất trong năm qua. Giữa đêm 30 là giờ phút Giao thừa, Giao thừa là thời khắc thiêng liêng chuyển giao giữa năm cũ và năm mới. Theo quan niệm dân gia truyền tụng lại rằng: Mỗi năm, Ngọc Hoàng đại đế cho thay đổi các vị thần quản lãnh trông coi việc dưới hạ giới và địa phủ như Hành khiển, Phán quan, Hành

binh, Thái tuế... mà đứng đầu là Hành khiển vương. Năm nào các vị đứng đầu tài ba lỗi lạc thì nhân gian được mùa, mưa thuận gió hòa, tránh được tai họa bệnh tật... Song song với việc cúng Hành khiển, người ta còn cúng Thành hoàng bản xứ, Táo quân, Phước đức Thổ địa chánh thần... để cầu mong gia viên điền Trạch yên ổn, mọi người được bình an mạnh khỏe. Sau khi cúng Giao thừa đón chào năm mới, người ta thường chọn hướng tốt xuất hành để cầu mong mọi việc đầu xuôi đuôi lọt, tốt đẹp như ý. Trước đây, vào đêm Giao thừa pháo nổ vang trời, gần đây thay vì đốt pháo, các di tích tín ngưỡng và các làng xóm gióng chuông trống để báo hiệu giao thừa. Ngoài ra, Thị xã còn tổ chức nhiều hoạt động văn hóa vui nhộn như đoàn rước chúc xuân gồm rước cộ Phúc Lộc Thọ, rước kiệu, múa rồng, múa lân, múa tứ linh, múa hát sắc bùa.... có năm lại tổ chức bắn pháo hoa....

Rạng sáng mùng một tết, nhà nào cũng hương trầm tỏa thơm nghi ngút, nhiều nhà còn bày bánh mứt để chào đón khách đến xông đất đầu năm. Ngày đầu năm, người Hội An có tục đi thấp nhang mỗ mả ông bà tổ tiên và cúng vái từ đường trước, sau đó mới đi thăm viếng chúc tết. Trong ba ngày tết, ngoài việc thăm hỏi chúc tụng lẫn nhau, người ta còn tham gia nhiều trò chơi dân gian truyền thống như chơi bài chòi, đánh bài tới, bài tứ sắc hay chơi lô tô, mặt chược... Ngày mùng 3 mọi nhà đều làm lễ cúng đưa ông bà xem như hết tết, việc vui chơi gác lại và lo chuẩn bị cho công việc làm ăn của năm mới.

Tết Nguyên đán là ngày tết trọng đại nhất trong năm. Với tết này, không những người ta được thêm một tuổi mà đây còn là dịp để người ta nghỉ ngơi sau một năm lao động vất vả và cũng là ngày để mọi thành viên trong gia đình có dịp đoàn tụ chung vui, đồng thời lại là dịp để mọi người thăm hỏi chúc tụng lẫn nhau để gắn kết hơn tình cảm hàng xóm láng giềng, động viên nhau vượt khó khăn trong cuộc sống, gặt hái được nhiều thành quả trong lao động sản xuất cũng như trong việc làm ăn buôn bán.

Hội An, tháng 5/2004